

Digitaal spiekbriefje voor autistische jongere steeds meer verfijnd

Een digitaal spiekbriefje, helemaal op maat voor iedere jongere met autisme, het komt er zeker aan. Dat is het stellige vermoeden van Bas Kamer. Kamer is trajectbegeleider bij Kentalis. In zijn werkkamer in Eindhoven licht hij voor *Van Horen Zeggen* de jongste ontwikkelingen op moderne media toe. Volgens Kamer zijn er al flinke stappen gezet, maar er lonkt meer. Allemaal ten dienste van jongeren met autisme.

Met ‘Sociaal op Stap’ is al een digitaal spiekbriefje te maken. Bas Kamer werkte er al mee. “Maar”, zo zegt hij, “we waren er misschien iets te snel mee. Het gaat er namelijk ook om de begeleiders mee te nemen.” Vorig jaar is gestart met SoS met jongeren die DBA (Dag Behandeling Autisme) aandoen. Met veelbelovende resultaten. “Drie van de vijf jongeren gebruiken hun spiekbriefje regelmatig. Het helpt hen om met een afgestemd stappenplan afspraken na te komen”, aldus Bas Kamer. De trajectbegeleider zoekt naar nog verfijndere toepassing.

Regelmatig komt Bas Kamer met voorbeelden over zijn werkwijze met de jongeren. Zo beschrijft hij een ongemakkelijke situatie van een jongere: “Deze jongeman gaf aan het in de trein moeilijk te vinden als iemand tegenover hem zat. Hoe hij initiatief kon nemen in een gesprek wist hij niet. Dat is tot in detail digitaal uitgewerkt. Nu blijkt hij zich wat zekerder te voelen. Hij bleek in staat om met ‘Waar gaan jullie naar toe?’ een gesprek te openen met twee meisjes die tegenover hem zaten. Voorbereid met digitale middelen.”

Bas Kamer begeleidt 12- tot 23 jarigen, thuiszitters vaak. Jongeren die te grote obstakels ondervinden in het volgen van onderwijs- of arbeidstrajecten. “Bij hen is er dikwijls de angst om niet begrepen te worden. Depressies of agressie komen bij deze jonge mensen nogal eens voor. Het zoeken is dan naar een motivator, iemand met wie deze jongeren stappen vooruit kunnen zetten”, vertelt Bas Kamer. Hijzelf of een van zijn collega-trajectbegeleiders komen dan in beeld.

“Alles draait er om de jongere gemotiveerd te krijgen”, aldus de trajectbegeleider. “Dat gebeurt hier of thuis bij de jongere. Het eerste gesprek is voor een klik met de jongere.” Daar ligt volgens Bas Kamer de kiem voor mogelijk welslagen van diens inzet. Steeds vaker speelt het zoeken naar een gelijkwaardige relatie zich af voor het computerscherm. Een voorbeeld: “Een jongeman brengt wel twaalf uur per dag door met gamen. Na aanvankelijk grote bezwaren komt deze tóch opdagen voor de behandeling. Dan informeer ik bij hem naar het spel, ik toon interesse in de *characters* van het spel en er ontstaat een gesprekje. Dan zoek ik naar wat wél kan. Die kwaliteiten vergroot ik uit. Zodat jongeren met een positief gevoel het traject in kunnen.” De duur van trajecten die Kamer begeleidt zijn heel wisselend. Ook de contactmomenten variëren, van één uur per week tot frequenter of juist minder.

Aanvullend maar nooit volledig vervangend van het face 2 face contact

Na de inbreng van behandelaars (DBA is een Multi disciplinair team met o.a. pedagogisch begeleiders, logopedisten, orthopedagoog) volgt de overdracht. Ook dan is het gebruik van digitale middelen een uitkomst, vindt Kamer. “Voorbereiding kan plaatsvinden door inzet van

Tips:

www.boektweerpunt.nl, ook als app te verkrijgen voor iPhone en Android: Herm Kisjes en Erno Mijland, *Gamen en Autisme*, Innodoks Uitgeverij
Jo van Hecke, *Internet als methodiek in de jeugdzorg*, Garant Uitgevers

Op Youtube staat een verhelderend filmpje over *Sociaal op Stap*

b.v. Google Streetview. Nazorgcontact is prima te onderhouden door Whatsapp, MSN of Facetime in te zetten. Als het maar passend is voor de jongere. Aanvullend maar nooit volledig vervangend van het face 2 face contact”, noemt de behandelaar de middelen.

Bas Kamer is er al twee jaar van overtuigd dat de moderne media, met pc, laptop, tablet of smartphone van grote betekenis kunnen zijn. “Een cursus ‘Elab4socialwork’ hielp me op weg”, zegt Kamer, “met bijvoorbeeld het inschakelen van MSN kon ik veel directer in gesprek komen met jongeren. De behandeling verliep daarmee efficiënter.”

Bij een kleine demonstratie van het programma Xtranormal komt Kamer écht op stoom. “Hier zie je een voorbeeld hoe een behandeling voor de jongere aantrekkelijk kan zijn.” Op het beeldscherm tovert de begeleider enkele poppetjes te voorschijn. Deze vertolken (voor de interviewsituatie fictief, *W/G*) een situatie die problematisch is voor de autistische jongere. “In het contact fungeert de computer als tussenpersoon bij het zoeken naar een oplossing. Wij maken een filmpje met de poppetjes. Deze laten we bewegen en een bedoelde situatie uitbeelden. Daar voegen wij teksten aan toe. Hiermee kunnen we zowel analyseren als anticiperen op toekomstige situaties.”

Bas Kamer constateert met tevredenheid een omslag in denken over behandelstrategieën. Er ontstaan meer mogelijkheden voor de moderne media. “Ik ben er heel blij mee”, zegt de behandelaar, “zeker ook omdat er meer aandacht komt voor de implementatie van deze middelen via de nieuwe media.” Steeds vaker bereiken hem en zijn collega/werkkamergete Colinda vragen, intramuraal maar ook ambulante. “Er is veel winst te behalen met onze mediawijsheid”, lacht Bas Kamer. Winst die hier bedoeld is in termen van een verbeterd communicatief leven van de jongere met autisme. In Unit 13 + en 6-12 willen Kamer c.s. trainingen aanbieden aan behandelaars. “Belangrijk is vooral dat wij er stap voor stap aan werken. Na een jaar een meting en vaststellen wat er bereikt is.”

Met de door Bas Kamer beschreven ontwikkelingen schaarnt Kentalis zich in het rijtje met het Leo Kannerhuis (landelijke organisatie voor Autisme) die ook actief ontwikkelen en gebruik maken van moderne media.

Bas Kamer: “Er is veel winst te behalen met onze mediawijsheid.”

Behalve communicatiedeskundigen en behandelcoördinatoren moeten het uiteindelijk vooral ook de jongeren zelf zijn die de beschikbare middelen goed kunnen inzetten. Bas Kamer staat inmiddels met zijn ideaalbeeld niet alleen.

“Wij hadden een eerste brainstormronde om een app te ontwikkelen. Het beste is om dat ook samen met jongeren te doen. Wij denken aan een Com-id. Via een communicatief onderzoek door een communicatiedeskundige willen we adviezen aan jongeren en begeleiders verstrekken. Dit doen we nu al binnen de dagbehandeling. De volgende stap is om het digitaal toegankelijk te maken”, zegt ontwikkelaar Kamer.

“Het zou een mooi cadeau zijn voor de jongere als deze aan het einde van zijn traject met een app communicatie-tips bij zich heeft en een backup met zijn behandelaar. Een optimale manier om de toegankelijkheid van de beschikbare middelen te benutten.” Geef Kamer en zijn collega’s de tijd en de nieuwe media leveren een belangrijke toevoeging in een bestaan met meer helderheid en communicatieve mogelijkheden voor autistische jongeren.

WILLEM GEURTS